

USTAWA

z dnia 26 lutego 1982 r.

o statystyce państwowej.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Statystyka państwowa obejmuje gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji statystycznych na zasadach i w trybie określonym ustawą.

Art. 2. Zadaniem i obowiązkiem statystyki państwowej jest rzetelne i systematyczne informowanie o poziomie i stanie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz o realizacji planów społeczno-gospodarczych.

Art. 3. 1. Zakres badań statystycznych obejmuje w szczególności zagadnienia:

- 1) produkcji i usług,
- 2) kosztów i cen,
- 3) finansów i kredytów,
- 4) budownictwa, inwestycji i środków trwałych,
- 5) gospodarki materiałowej i energetycznej,
- 6) wewnętrznego obrotu towarowego, z uwzględnieniem realizacji umów o dostawach,
- 7) handlu zagranicznego i stosunków gospodarczych z zagranicą,
- 8) zatrudnienia, płac, dochodów oraz warunków pracy,
- 9) procesów demograficznych,
- 10) warunków bytu ludności,
- 11) nauki, działalności badawczej i rozwojowej oraz postępu technicznego,

- 12) jakości produkcji i usług,
- 13) oświaty, kultury, ochrony zdrowia, turystyki i sportu,
- 14) zasobów naturalnych, ich wykorzystania oraz ochrony środowiska naturalnego,
- 15) gospodarki komunalnej i mieszkaniowej,
- 16) wymiaru sprawiedliwości.

2. Szczegółowy zakres badań statystycznych określa wieloletnie i roczne programy badań statystycznych.

3. Wieloletnie programy badań statystycznych ustala Rada Ministrów, po zaopiniowaniu ich przez właściwe komisje sejmowe.

Art. 4. Naczelne i centralne organy administracji państwowej, Polska Akademia Nauk, Państwowy Arbitraż Gospodarczy, Państwowa Inspekcja Pracy, Prokuratura Generalna, terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego oraz zarządy centralnych związków spółdzielczych i naczelne organy organizacji społecznych mogą prowadzić po uzgodnieniu z Głównym Urzędem Statystycznym — nie objęte badaniami organów statystyki państwowej — badania statystyczne w zakresie przedmiotu ich działania, jeśli względy ekonomiczne, organizacyjne lub techniczne uzasadniają prowadzenie tych badań.

Rozdział 2

Organizacja i zakres działania organów statystyki państwowej.

Art. 5. 1. Organami statystyki państwowej są Główny Urząd Statystyczny i podległe mu wojewódzkie urzędy statystyczne.

2. Główny Urząd Statystyczny jest centralnym organem administracji państwowej w zakresie statystyki.

3. Główny Urząd Statystyczny działa przy Radzie Ministrów i podlega nadzorowi Prezesa Rady Ministrów.

4. Na czele Głównego Urzędu Statystycznego stoi prezes, powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów.

5. Wiceprezesów Głównego Urzędu Statystycznego powołuje i odwołuje, na wniosek Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, Prezes Rady Ministrów.

6. Wojewódzkim urzędem statystycznym kieruje dyrektor, powoływany i odwoływany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, po zasięgnięciu opinii właściwej rady narodowej stopnia wojewódzkiego.

Art. 6. 1. Przy Głównym Urzędzie Statystycznym działa Rada do Spraw Systemów Informacji Społeczno-Gospodarczej, zwana dalej „Radą”, złożona z Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego — jako przewodniczącego, przedstawicieli naczelnych, centralnych i terenowych organów administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, przedstawicieli organizacji spółdzielczych, społecznych i związkowych oraz ekspertów.

2. Rada jest organem opiniodawczym i wnioskodawczym w sprawach:

- 1) programów badań statystycznych,
- 2) doskonalenia statystyki państwowej i tworzenia w jej ramach systemów informatycznych,
- 3) określania funkcji i kierunków rozwoju systemów informacji społeczno-gospodarczej w dziedzinie statystyki i planowania,
- 4) ujednoczania dokumentów i systemów ewidencji podstawowej jednostek gospodarki społecznej oraz zapewnienia ich spójności ze statystyką państwową,

5) stosowania urządzeń informatycznych w systemach informacji społeczno-gospodarczej.

3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, określa zadania, skład i tryb działania Rady.

Art. 7. 1. Przy Głównym Urzędzie Statystycznym działa Naukowa Rada Statystyczna, jako organ doradczy w sprawach teoretycznych statystyki, programów, organizacji i metodologii badań oraz technologii prac statystycznych.

2. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, określa skład, zakres i tryb działania Naukowej Rady Statystycznej.

Art. 8. 1. Główny Urząd Statystyczny organizuje i prowadzi badania statystyczne, a w szczególności:

- 1) opracowuje projekty wieloletnich programów badań statystycznych i przedstawia je Radzie Ministrów,
- 2) ustala roczne programy badań statystycznych organów statystyki państwowej,
- 3) ustala zakres danych statystycznych niezbędnych do prowadzonych badań i formy ich przekazywania (formularze, kopie dokumentów ewidencji podstawowej, maszynowe nośniki danych, środki teletechniki),
- 4) wydaje wytyczne dotyczące opracowywania programów badań, organizacji i technologii prac sprawozdawczo-statystycznych oraz kontroli prawidłowości, terminowości i legalności sprawozdawczości statystycznej.

2. Dla współdziałania w realizacji badań statystycznych Prezes Głównego Urzędu Statystycznego powołuje społecznych korespondentów statystycznych, których pracą określa i organizuje.

Art. 9. 1. Główny Urząd Statystyczny informuje społeczeństwo, organy władzy i administracji państwowej oraz jednostki gospodarki społecznej o wynikach badań statystycznych przez:

- 1) ogłaszanie i rozpowszechnianie informacji statystycznych w formie publikacji,
- 2) ogłaszanie prasowych komunikatów o aktualnej sytuacji ekonomiczno-gospodarczej kraju i wykonaniu planów społeczno-gospodarczych,
- 3) publikowanie statystycznych prognoz demograficznych i społeczno-gospodarczych.

2. Główny Urząd Statystyczny koordynuje i określa sposób publikowania wyników badań statystycznych statystyki państwowej.

Art. 10. 1. Główny Urząd Statystyczny:

- 1) przedstawia Radzie Ministrów roczne i okresowe sprawozdania i analizy statystyczne z wykonania planów społeczno-gospodarczych,
- 2) przedstawia naczelnym organom władzy państwowej oraz naczelnym i centralnym organom administracji państwowej informacje i analizy statystyczne dotyczące procesów gospodarczych i społecznych, niezbędne do realizowania funkcji tych organów.

2. Organy administracji państwowej oraz jednostki gospodarki społecznej, na wniosek Głównego Urzędu Statystycznego, przedstawiają dodatkowe informacje i wyjaśnienia niezbędne do wykonania zadań określonych w ust. 1 pkt 1.

Art. 11. Główny Urząd Statystyczny udostępnia informacje statystyczne organom władzy i administracji państwowej, przedsiębiorstwom państwowym i innym jed-

nostkom gospodarki uspołecznionej, organizacjom politycznym, społecznym i związkowym oraz przedstawicielom nauki i innym osobom w drodze zapewnienia dostępu do materiałów statystycznych, gromadzonych w organach statystyki państwowej, oraz dostępu do skomputeryzowanych baz i banków danych.

Art. 12. Główny Urząd Statystyczny zapewnia spójność, racjonalność i skoordynowany rozwój systemów informacji społeczno-gospodarczej w kraju przez:

- 1) ustalanie i aktualizowanie — we współpracy z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów oraz innymi naczelnymi i centralnymi organami administracji państwowej — podstawowych kategorii klasyfikacji, nomenklatur i kodów stosowanych w planowaniu, statystyce i ewidencji,
- 2) organizowanie i prowadzenie systemów identyfikacji i klasyfikacji jednostek gospodarki uspołecznionej, jednostek podziału terytorialnego kraju oraz rejonów statystycznych i obwodów spisowych,
- 3) określanie zakresu badań statystycznych prowadzonych przez organy wymienione w art. 4 oraz zatwierdzanie form przekazywania danych statystycznych,
- 4) opiniowanie celowości tworzenia i funkcjonowania informatycznych systemów informacji społeczno-gospodarczej o zasięgu krajowym, wojewódzkim lub resortowym, wymagających zbierania danych statystycznych od jednostek gospodarki uspołecznionej,
- 5) opiniowanie przedstawianych przez naczelne i centralne organy administracji państwowej zasad i projektów ujednolicania dokumentów i systemów ewidencji oraz projektów typowych informatycznych systemów ewidencyjno-informacyjnych przeznaczonych do upowszechniania w przedsiębiorstwach państwowych.

Art. 13. Do zakresu działania Głównego Urzędu Statystycznego należy ponadto:

- 1) prowadzenie prac naukowo-badawczych i rozwojowych w zakresie metod badań i analiz statystycznych oraz zastosowań matematyki, ekonometrii i informatyki w statystyce,
- 2) gromadzenie, opracowywanie i publikowanie danych z zakresu statystyki międzynarodowej oraz uczestniczenie w międzynarodowych badaniach statystycznych i pracach organizacji międzynarodowych w zakresie statystyki i zastosowań informatyki w statystyce, przekazywanie organizacjom międzynarodowym danych statystycznych oraz ustalanie zasad i nadzór nad przekazywaniem przez organy administracji państwowej i jednostki gospodarki uspołecznionej danych statystycznych organizacjom międzynarodowym,
- 3) współdziałanie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych w zakresie statystyki i upowszechnianiu wiedzy o statystyce oraz w opracowywaniu programów nauczania statystyki w szkołach wyższych i średnich.

Art. 14. Główny Urząd Statystyczny przedstawia właściwym komisjom sejmowym informacje statystyczne.

Art. 15. 1. Wojewódzkie urzędy statystyczne:

- 1) prowadzą badania statystyczne dotyczące życia społecznego i gospodarczego na obszarze województwa,
- 2) uczestniczą w organizowaniu i prowadzeniu badań statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego,
- 3) opracowują i analizują wyniki prowadzonych badań statystycznych oraz informują społeczeństwo, organy

władzy państwowej i administracji państwowej oraz jednostki gospodarki uspołecznionej działające na obszarze województwa o wynikach badań statystycznych (publikacje, komunikaty prasowe),

- 4) przedstawiają terenowym organom władzy i administracji państwowej stopnia wojewódzkiego roczne i okresowe sprawozdania i analizy statystyczne z wykonania planów społeczno-gospodarczych oraz informacje o procesach społecznych i gospodarczych w województwie,
 - 5) udostępniają zgromadzone informacje statystyczne o województwie organom władzy i administracji państwowej, przedsiębiorstwom państwowym i innym jednostkom gospodarki uspołecznionej, organizacjom politycznym, społecznym, związkowym oraz przedstawicielom nauki i innym osobom, a także zapewniają dostęp do skomputeryzowanych wojewódzkich baz i banków danych,
 - 6) współdziałają z Głównym Urzędem Statystycznym w doskonaleniu statystyki państwowej oraz zapewnieniu spójności systemów informacji społeczno-gospodarczej na obszarze województwa,
 - 7) prowadzą instruktaż w zakresie obowiązków sprawozdawczych oraz współdziałają w doskonaleniu i doskonaleniu zawodowym pracowników jednostek gospodarki uspołecznionej w zakresie statystyki.
2. Główny Urząd Statystyczny określa szczegółowy zakres działania wojewódzkich urzędów statystycznych.

Rozdział 3

Obowiązki statystyczne przedsiębiorstw państwowych, innych jednostek i osób fizycznych.

Art. 16. 1. Przedsiębiorstwa państwowe i inne jednostki gospodarki uspołecznionej, organy administracji państwowej, osoby prawne nie będące jednostkami gospodarki uspołecznionej oraz osoby fizyczne prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą — w zakresie tej działalności — obowiązane są sporządzać sprawozdania statystyczne lub przekazywać dane statystyczne w innej formie albo udostępniać dane statystyczne zgromadzone w systemach informatycznych, według zasad określonych przez Główny Urząd Statystyczny, a w zakresie statystyki finansów — przez Główny Urząd Statystyczny, w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

3. Minister Finansów, w porozumieniu z Głównym Urzędem Statystycznym, określa obowiązki w zakresie statystyki dotyczącej budżetu państwa.

4. Wykaz obowiązków sprawozdawczych wynikających z ust. 1, ustalanych przez Główny Urząd Statystyczny, podlega ogłoszeniu w Monitorze Polskim.

Art. 17. 1. Przedsiębiorstwa państwowe i inne jednostki gospodarki uspołecznionej, organy administracji państwowej, osoby prawne nie będące jednostkami gospodarki uspołecznionej oraz osoby fizyczne prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą, obowiązane są sporządzać sprawozdania statystyczne lub przekazywać dane statystyczne w innej formie do badań prowadzonych przez organy wymienione w art. 4 wyłącznie po zatwierdzeniu formularzy przez Główny Urząd Statystyczny.

2. Główny Urząd Statystyczny może zobowiązać przedsiębiorstwa państwowe i inne jednostki gospodarki uspołecznionej, organy administracji państwowej oraz

osoby prawne nie będące jednostkami gospodarki uspołecznionej do nadsyłania organom statystyki państwowej kopii sprawozdań oraz wyników przeprowadzanych badań.

3. Wykazy obowiązków sprawozdawczych, o których mowa w ust. 1, podlegają ogłoszeniu w dziennikach urzędowych.

Art. 18. 1. Nakładanie obowiązków sprawozdawczych i sporządzanie sprawozdań na formularzach nie zatwierdzonych przez Główny Urząd Statystyczny jest zabronione.

2. Nie są obowiązkami sprawozdawczymi zobowiązania do przekazywania informacji liczbowych w celach innych aniżeli badania statystyczne, a w szczególności:

- 1) współdziałania w ramach zrzeszeń przedsiębiorstw,
- 2) ustalania (zatwierdzania) cen, uzyskiwania kredytów i ustalania wymiaru podatków,
- 3) na potrzeby organów kontroli zewnętrznej, wynikające w toku prowadzonej kontroli.

Art. 19. 1. Przedsiębiorstwo państwowe organizuje i prowadzi wewnętrzny system ewidencyjno-informacyjny, w tym także rachunkowość, zapewniający wykonywanie obowiązków sprawozdawczych, określonych w art. 16 i 17.

2. W wewnętrznym systemie ewidencyjno-informacyjnym przedsiębiorstwo państwowe stosuje podstawowe kategorie, klasyfikacje, nomenklatury i kody ustalone lub zatwierdzone przez Główny Urząd Statystyczny, uwzględniając ujednoczone dokumenty i systemy ewidencji podstawowej oraz zalecone do stosowania typowe informatyczne systemy ewidencyjno-informacyjne.

3. Ustawa nie ogranicza przedsiębiorstw państwowych w gromadzeniu i przetwarzaniu danych statystycznych o własnej działalności oraz opracowywaniu informacji statystycznych na własne potrzeby.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio w pozostałych jednostkach gospodarki uspołecznionej.

5. Przedsiębiorstwa państwowe o zasięgu ogólnokrajowym, na wniosek Głównego Urzędu Statystycznego, uzgadniają z nim wewnętrzny system ewidencyjno-informacyjny.

Art. 20. Przeprowadzanie spisów powszechnych ludności następuje na podstawie ustawy.

Art. 21. 1. Osoby fizyczne są obowiązane do udzielania informacji, poza obowiązkami wynikającymi z art. 20, w zakresie:

- 1) podstawowych cech demograficznych i społeczno-zawodowych ludności,
- 2) statystyki rolniczej dotyczącej:
 - a) powierzchni użytków rolnych i zasiewów,
 - b) zwierząt gospodarskich i drobiu,
 - c) drzew i krzewów owocowych,
 - d) zabudowań, maszyn i narzędzi rolniczych.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowy zakres obowiązków osób fizycznych wzywanych do udzielenia informacji w spisach i badaniach statystycznych, o których mowa w ust. 1.

3. Inne badania statystyczne, w których odpowiedź udzielają osoby fizyczne, mogą być prowadzone na zasadzie dobrowolności.

Art. 22. 1. Organy statystyki państwowej prowadzą kontrolę legalności, rzetelności, prawidłowości i terminowości sprawozdań statystycznych oraz dokonują ocen poprawności systemów ewidencyjno-informacyjnych.

2. Przy wykonywaniu czynności kontrolnych organy statystyki państwowej są uprawnione do wglądu do sprawozdań, ewidencji i dokumentacji podstawowej i innych dokumentów, stanowiących materiał źródłowy danych statystycznych podawanych w sprawozdaniach statystycznych.

Art. 23. 1. Odpowiedzialność za zgodność ze stanem faktycznym danych wykazywanych w sprawozdaniach statystycznych oraz za sporządzanie, prawidłowość i terminowość sporządzania sprawozdań statystycznych lub przekazywania danych statystycznych w innej formie ponoszą kierownicy jednostek organizacyjnych, w których sporządzane są sprawozdania statystyczne, oraz osoby sporządzające sprawozdania.

2. Osoby wymienione w ust. 1 ponoszą także odpowiedzialność za zgodność danych sprawozdawczych z zapisami w ewidencji i dokumentacji podstawowej oraz za prawidłowość ewidencji.

Art. 24. Wykorzystywanie informacji indywidualnych, uzyskanych w wyniku spisów powszechnych i innych badań statystycznych, dla celów innych niż dla zestawień i analiz statystycznych jest zabronione.

Art. 25. Publikowanie wyników badań statystycznych oraz dostęp do informacji statystycznych podlegają ograniczeniom wynikającym z ochrony tajemnicy państwowej i gospodarczej oraz sfery praw osobistych obywateli.

Rozdział 4

Przepisy karne.

Art. 26. Kto:

- 1) wykracza przeciwko zakazowi określonemu w art. 24 albo
 - 2) odmawia informacji, do której udzielenia jest obowiązany stosownie do przepisów art. 20 i 21, albo
 - 3) składa sprawozdanie statystyczne lub w innej formie przekazuje dane i informacje statystyczne niezgodne ze stanem faktycznym albo udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności przy spisach powszechnych i innych badaniach statystycznych, albo
 - 4) nie wypełnia obowiązków sprawozdawczych, wypełnia je nieprawidłowo lub po upływie wyznaczonego terminu, albo
 - 5) wprowadza badania statystyczne w trybie nie przewidzianym w niniejszej ustawie,
- podlega karze grzywny do 5.000 złotych.

Art. 27. Orzekanie w sprawach o czyny wymienione w art. 26 następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, na podstawie wniosku o ukaranie, złożonego przez Główny Urząd Statystyczny lub wojewódzki urząd statystyczny.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 28. 1. Traci moc ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o organizacji statystyki państwowej (Dz. U. Nr 10, poz. 47 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie pozostają w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze, o ile nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.

Art. 29. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*